

Oikeus perhe-elämään turvattava kansainvälistä suojelua saaneille

Kansainvälistä suojelua saaneiden mahdollisuus saada perheensä luokseen on vaikeutunut viime vuosina toteutettujen lakimuutosten, hallinnollisten menettelyiden kiristämisen sekä edustustoverkoston supistamisen seurauksena.

Perheenyhdistäminen

- Oikeus perhe-elämään on turvattu Suomen laissa ja kansainvälisissä ihmisoikeussopimuksissa. EU:n perheenyhdistämisdirektiivi takaa oikeuden perheenyhdistämiseen.
- Perheenyhdistämistä voivat hakea vain henkilöt, joiden omainen on saanut oleskeluluvan Suomesta.
- Suomessa asuvaa perheenjäsentä kutsutaan perheenkokoajaksi.
- Perheenjäseniä voivat olla aviopuoliso, avopuoliso jos on asuttu kaksi vuotta yhdessä, rekisteröity parisuhdekumppani, alle 18-vuotiaan lapsen huoltaja tai alle 18-vuotias lapsi. Muu omainen voi saada luvan vain poikkeustapauksessa.
- *Euroopan ihmisoikeussopimuksen* kahdeksannen artiklan mukaan jokaisella on oikeus nauttia yksityis- ja perhe-elämän kunnioitusta.
- *Lapsen oikeuksien yleissopimuksen* mukaan lasta ei saa erottaa vanhemmistaan tahdon vastaisesti. Saman sopimuksen mukaan perheenyhdistämistä koskevat hakemukset on käsiteltävä ”myönteisesti, humanisti ja kiireellisesti”.

Lasten oikeus perheeseen heikentynyt

Ulkomaalaislain muutoksen 1.8.2010 myötä perheenyhdistämistä hakevan lapsen pitää olla alaikäinen vielä päätöksen saadessaan.

Koska perheenyhdistämishakemusten käsittelyajat ovat pitkiä, vuonna 2013 jopa yli kaksi vuotta, selvästi alaikäisenäkään hakemuksen jättänyt lapsi ei usein saa enää vanhempiaan Suomeen. Myös Maahanmuuttoviraston tulkinta on kiristynyt. Maahanmuuttovirasto on usein tulkinnut, että lapsen ero vanhemmistaan on ollut vapaaehtoista ja siksi perheside todetaan katkenneeksi.

Tuloksena on se, että suurin osa kansainvälistä suojelua saaneen lapsen huoltajista saa kielteisen päätöksen. Sekä vuonna 2012 että 2013 vain yksi kansainvälistä suojelua saaneen huoltaja sai myönteisen oleskelulupapäätöksen.

Hakemusten määrä romahtanut

Oleskelulupahakemuksen on voinut 2012 lähtien jättää vain ulkomailla asuva perheenjäsen itse. Lupahakemus jätetään lähimpään Suomen edustustoon.

Perhesideoleskelulupaa hakevan henkilön pitää myös oleskella laillisesti siinä maassa, jossa Suomen edustusto on. Jos oleskelua ei ole laillistettu, perhesidehakemusta ei oteta vastaan.

Muutokset ovat romahduttaneet perhesidehakemusten määrän.

Esimerkkinä afganistanilaisten tilanne

Vuodesta 2012 perheenyhdistämistä hakevat Afganistanin kansalaiset ovat joutuneet jättämään oleskelulupahakemuksensa Delhiin, Intiaan.

Pakistanissa pakolaisina asuvat afganistanilaiset ovat pääsääntöisesti paperittomia. Intiaan päästäkseen he tarvitsevat viisumin, jota varten he joutuvat matkustamaan Kabuliin. Perhesidettä todistavien laillistettujen asiakirjojen kuten vihkimistodistusten ja lasten syntymätodistusten hankkiminen sodan runtelemasta Afganistanista asettaa perheille kohtuuttomia haasteita.

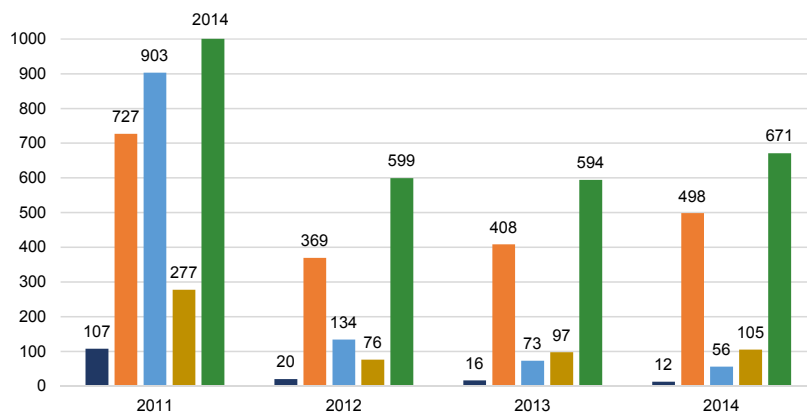

Punaisen Ristin ja ECRE:n *Disrupted Flight*-raportin mukaan perheenyhdistämishakemuksen kokonaiskustannukset hakijalle voivat nousta jopa yli 10 000 euroon.

Mitä tulee tehdä

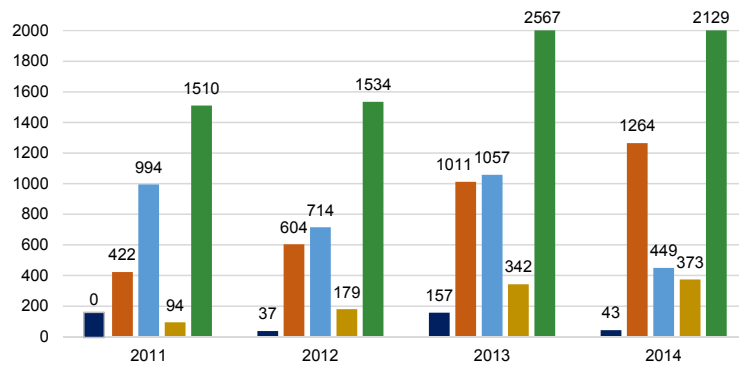
- Suomessa asuvalle perheenkokoajalle palautetaan oikeus panna hakemus vireille
- lapsen edun ensisijaisuutta painotetaan sekä hakemusten käsittelyssä että päätöksenteossa
- päätösten pohjaksi ihmisoikeusmyönteinen tulkinta ja kokonaisarviointi tilanteesta
- ilman huoltajaa Suomessa oleskelevan lapsen saapumista yksin Suomeen ei enää tulkita perhe-elämän päättymiseksi ja huoltajuuden katkeamiseksi

- Kansainvälistä suojelua saaneiden perheenjäsenten oleskelulupahakemukset 2011–2014 -

Lähde: Maahanmuuttovirasto

- Kansainvälistä suojelua saaneiden perheenjäsenten oleskelulupahakemukset 2011–2014: Päätökset -

Lähde: Maahanmuuttovirasto

Päätökset 2011–2014

	2011		2012		2013		2014	
	myönteiset	kielteiset	myönteiset	Kielteiset	myönteiset	kielteiset	myönteiset	kielteiset
kv.suojelua saaneen huoltaja	ei tehtyjä päätöksiä		1	36	1	156	10	33
kv. suojelua saaneen lapsi	319	103	374	230	674	337	860	404
kv. suojelua saaneen muu omainen	125	869	42	672	38	1019	14	435
kv suojelua saaneen puoliso	56	38	87	92	162	180	210	163
yhteensä	500	1010	504	1030	875	1692	1094	1035

Lähde: Maahanmuuttovirasto

Tietoarkin tuotti Monikulttuurinen osaamiskeskus, Väestöliitto

Lisätietoa <http://www.vaestoliitto.fi/monikulttuurisuus/>